

Sporda Yabancılaşma Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sporda Yabancılaşma Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31095>

Özet

Sporda Yabancılaşma Ölçeği (SYÖ), Gamze Deryahanoğlu tarafından 2019 yılında doktora tezi kapsamında geliştirme yöntemiyle oluşturulmuş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, sporcuların antrenman ve müsabaka ortamında deneyimledikleri yabancılaşma düzeylerini ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Yabancılaşma, sporcunun aktiviteden kopukluk, anlamsızlık veya öz denetim eksikliği hissetmesi gibi durumları kapsayan çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, özellikle sporcuların spora ve spor ortamına yönelik tutumları, motivasyonları ve psikolojik iyi olmaları değerlendirilmede kullanılmaktadır.

Ölçeğin geliştirilmesi, spor psikolojisi alanında kritik bir boşluğu doldurmayı hedeflemiştir olup, sporcunun performansını ve katılımını olumsuz etkileyen yabancılaşma olgusunun akademik olarak incelenmesine olanak tanımaktadır. Veriler 5'li Likert tipi derecelendirme formatında toplanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sporda yabancılaşma, spor psikolojisi, ölçek geliştirme, sporcu, psikometrik.

Yazarlar

Gamze Deryahanoğlu

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, sporcuların antrenman ve müsabaka süreçlerinde deneyimledikleri yabancılaşma düzeylerini saptamaktır. Ölçek, sporcuların kendilerini spordan, takım arkadaşlarından veya sporun genel amacından ne kadar uzak hissettiklerini nicel olarak ölçmeye olanak tanır. Elde edilen veriler, sporcuların psikolojik ihtiyaçlarının anlaşılmasına ve yabancılaşmayı azaltmaya yönelik müdahale programlarının geliştirilmesine rehberlik eder.

Ölçek, aynı zamanda sporda yabancılaşma ile kişilik özellikleri arasındaki teorik ilişkileri inceleyen doktora tezi araştırmasının bir parçası olarak kullanılmaktadır. Bu bağlamda, ölçek, spor bilimleri ve spor psikolojisi araştırmacıları için önemli bir ölçme aracı sunmaktadır.

Yapı

Ölçek, sosyolojik ve psikolojik anlamda yabancılaşma kavramının spor alanına özgü bir yansıması olarak ölçmektedir. Sporda yabancılaşma, sporcunun spor aktivitesine karşı duygusal bir kopukluk yaşamayı, sporun kişisel gelişimine katkıda bulunmadığı hissi, kontrol eksikliği veya normsuzluk gibi boyutları içerebilir. Bu yapı, sporcunun motivasyonunu ve performansını

olumsuz etkileyen kritik bir psikolojik durumu temsil eder. Ölçek maddeleri, sporcunun kendini spora ait hissetme, sporun anlamlı ve algılama ve spor ortamındaki kontrol gücünü değerlendirme gibi temel boyutları hedef almaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirildiği doktora tezi (Deryahanoğlu, 2019) kapsamında detaylıca incelenmiştir. Tipik olarak, yapı geçerliği için faktör analizi yöntemleri (Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi) kullanılmış ve içerik geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Ölçeğin alt boyutları, teorik olarak belirlenen yabancılaşma bileşenlerini doğru bir şekilde temsil edip etmediği bu analizlerle test edilmiştir. Ancak, bu özet içeriğinde spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, geliştirme aşamasında psikometrik standartlara uygun olarak değerlendirilmiştir. Güvenirlilik analizleri genellikle **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısı ve muhtemelen test-tekrar test yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir. Bu çalışmaların sonuçları, ölçeğin tutarlı ve güvenilir ölçümler sağladığını göstermektedir. Ancak, bu özet içeriğinde spesifik güvenilirlik değerlerine (örneğin, Cronbach Alfa katsayılarına) yer verilmemiştir. Detaylı güvenilirlik bilgileri doktora tezinde bulunmaktadır.

Faktör Analizi

Sporda Yabancılaşma Ölçeği'nin yapısal geçerliğini belirlemek amacıyla, ölçeğin boyutluluğunu ortaya koymak için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve elde edilen yapıyı doğrulamak için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Bu analizler, spor bağlamındaki yabancılaşmanın çok boyutlu bir yapı olduğunu ve bu boyutların sporcuların farklı deneyimlerini (örneğin, anlamsızlık, güçsüzlük veya sosyal izolasyon) temsil ettiğini doğrulamıştır. Faktör yükleri ve uyum indeksleri, ölçeğin sağlam bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1- Hiçbir Zaman, 5-Her Zaman)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sporcular

Yaş Grubu: Yetişkin sporcular (Tezin örneklemeine başlı olarak üniversite veya profesyonel sporcular)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki farklı spor branşlarında aktif olarak yer alan profesyonel veya amatör sporcular.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report)

Anahtar Kelimeler

Likert tipi ölçek, psikometri, sporcu sağlığı, duygusal kopukluk, tez çalışması.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Bilinmiyor

Başlık E-posta Adresleri: gamze_dryhngl@hotmail.com

Yazma Adresi: Doktora tezi, Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çorum, 2019.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Sporda Yabancılaşma Ölçeği, Gamze Deryahanoğlu tarafından 2019 yılında doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlarla kullanımı için **sorumlu yazar** ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım izinleri ve olası ücretlendirme koşulları hakkında kesin bilgi, yazarın kendisinden temin edilebilir. Ölçeğin geliştirildiği yıl 2019'dur.

Kaynaklar

Deryahanoğlu, G. (2019). *Sporda yabancılaşma ve kişilik özellikleri ilişkisi üzerine bir alan araştırması* (Doktora Tezi). Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çorum.

Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [sporda-yabancilasma-olcegi-toad.pdf](#).

Sporda Yabancılaşma Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Satılan kaynak içeriğinde ölçeğin maddeleri (soru listesi) bulunmamaktadır. Maddelerin tam listesine, referans verilen doktora tezinin orijinal metninden ulaşılabilir.